

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

факультет іноземних мов

кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **Граматична реалізація категорії модальності в ранньо-
новоанглійському періоді (на матеріалі творів В.Шекспіра)**

здобувача ступеня вищої освіти магістра
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 014 Середня освіта (мова і література)
(англійська, німецька)

Рябчук Аліни Вікторівни

науковий керівник:

Грачова Ірина Євгеніївна

кандидат філологічних наук, доцент

Вінниця – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 КАТЕГОРІЯ МОДАЛЬНОСТІ ТА ЗАСОБИ ЇЇ	
ВИРАЖЕННЯ	6
1.1. Проблема вивчення категорії модальності у лінгвістичних студіях.....	6
1.2. Класифікація видів модальності.....	10
1.3. Засоби вираження модальності.....	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	28
РОЗДІЛ 2 ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ	
В РАНЬООНОВОАНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД	30
2.1. Раньооновангліїський період становлення національної літературної мови.....	30
2.2. Вираження модальності за допомогою модальних дієслів у раньооновангліїський період.....	34
2.3. Вираження модальності за допомогою модальних слів та модальних виразів у раньооновангліїський період.....	45
2.4. Вираження модальності за допомогою способу дієслова у раньооновангліїський період.....	56
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	58
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
РЕЗЮМЕ	68

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аракин В. Д. История английского языка / В. Д. Аракин. – М, 2003. – 272 с.

2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М.: Сов. энциклопедия, 1969. – 608 с.
3. Бабенко Л. Г. Оценочный фактор в формировании модального пространства текста // Оценки и ценности в современном научном познании / Л. Г. Бабенко // Оценки и ценности в современном научном познании : сб. науч. тр. – 2009. – С. 133–142.
4. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М: пер-си третьего француз. изд. Е. В. и Т. В. Ветцель, 2001. – 416 с.
5. Беляева Е. М. Функционально-семантические поля модальности в английском и русском языках / Е. М. Беляева. – Воронеж: Воронеж, 1985. – 180 с.
6. Беляєва Є. І. Модальність і прагматичні аспекти директивних мовних актів у сучасній англійській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філос. наук / Беляєва Є. І. – М, 1988. – 32 с.
7. Бондаренко В. Н. Виды модальных значений и их выражение в языке / В. Н. Бондаренко // Науч. докл. высш. школы. – Филологические науки. – 1979. – №2. – С. 54–61.
8. Будагов Р. А. Введение в науку о языке / Р. А. Будагов. – М.: Учпедгиз, 1988. – 436 с.
9. Валгина Н. С. Теория текста / Н. С. Валгина. – М: Логос, 2003. – 280 с.
10. Варенко Т.К. Компаративний аналіз значень модальних дієслів у сучасній англійській мові / Т. К. Варенко // Аксіома. – 2013. – №32. – С. 87–90.
11. Варенко Т. К. Мовні засоби вираження модальності у жанрі фентезі (на матеріалі романів С. Мейер) / Т. К. Варенко // Вісник ХНУ. – №1022. – Лінгвостилістика і лексикологія. – Харків, 2012. – С. 136–140.
12. Верба Л. Г. Історія англійської мови / Л. Г. Верба. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 296 с.

13. Веселовська Д.В. Засоби вираження модальності в сучасній англійській мові (на матеріалі корпусів BNC та ANC) / Д. В. Веселовська.. – 121 с. – (Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації).
14. Виноградов В. В. Избранные труды по теории русской грамматики / В. В. Виноградов. – М.: Наука, 1979. – 412 с.
15. Войналович Л.П. Модальність як багатоаспектна лінгвістична категорія / Л. П. Войналович // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія : Філологічні науки. – 2013. – Кн. 3. – С. 28-32.
16. Вригт Г.Х. фон Логико-философские исследования. Избранные труды [Электронный ресурс] / Г.Х.фон Вригт. – Ч. 1. – Объяснение и понимание. – М., 1986. – Режим доступа до кн.: http://www.zipsites.ru/books/vrigt_issledovaniya/.
17. Вус Н. Й. Модальність та її трактування у працях дослідників / Н. Й. Вус // Слов'янський збірник. – Одеса, 2006. – Вип. 12. – 128 с.
18. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
19. Грепл М. О. О сущности модальности / М. О. Грепл. – М.: Наука, 2003. – 600 с.
20. Ермолаева Л. С. Типология системы наклонения в современных германских языках / Л. С. Ермолаева // Вопросы языкознания. – 1977. – №4. – С. 97–106.
21. Зверева Е. А. Научная речь и модальность (система английского глагола) / Е. А. Зверева. – Л. : Наука, 1983. – 158 с.
22. Золотова Г. А. О модальности предложения в русском языке / Г. А. Золотова // Научн. докл. высш. школы. Филологические науки. – 1962. – №4. – С. 16–23.
23. Иванова И.П. История английского языка. Учебник. Хрестоматия. Словарь. Серия «Учебники для вузов. Специальная литература» / И. П.

- Иванова, Л. П. Чахоян, Т.М. Беляева.– СПб.: Издательство «Лань», 1999. – 512 с.
24. Ильиш Б. А. История английского языка / Б. А. Ильиш. – М.: Высшая школа, 1968. – 420 с.
25. Кобозева И.М., Лауфер Н.И. Семантика модальных предикатов долженствования / И.М. Кобозева, Н.И. Лауфер // Логический анализ языка. Культурные концепты. – М.: Наука, 1991. – С. 169 - 175.
26. Колшанский Г.В. К вопросу о содержании языковой категории модальности / Г. В. Колшанский // Вопросы языкознания. – 1961. – №1. – С. 94–98.
27. Корунец І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 448 с.
28. Кресан Є.Я. Концепт в тексті: номінативні ракурси в світлі функціоналізму / Є. Я. Кресан // Вісник Черкаського університету. – 1999. – С. 76–82.
29. Кутяева О.М. Опыт лингвистического исследования контекстов деонтической модальности в английском деловом дискурсе: дис. канд. филол. наук: 10.02.04/ О.М. Кутяева. – Абакан, 2006. – 183 с.
30. Куштенко Л. Ю. Система средств выражения модальности в современных германских языках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. / Куштенко Л. Ю. – Харьков, 1968. – 21 с.
31. Леонтьев А.А. Высказывание как предмет лингвистики, психолингвистики и теории коммуникации. Синтаксис текста / А. А. Леонтьев. – М.: Наука, 1979. – 180 с.
32. Ляпон М. В. Модальность / М.В. Ляпон // Языкознания. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. В.Н. Ярцева. – [2-е изд.,]. – М. : Большая Российская энциклопедия. – 2000. – С. 303–304.
33. Мещанинов И. И. Члены предложения и части речи / И. И. Мещанинов. – Л: Наука, 1978. – 112 с.

34. Мещеряков В. Н. К вопросу о модальности текста / В. Н. Мещеряков. // Филологические науки. – 2001. – №4. – С. 37–43.
35. Николина Н. А. Филологический анализ текста / Н. А. Николина. – М.: Академия, 2003. – 256 с.
36. Падалка Ю. М. Модальність як лінгвістична та філософська категорія / Ю. М. Падалка // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – Вип. 46(3). – С. 133-139.
37. Панфилов В. З. Категория модальности и ее роль в конституировании структуры предложения и суждения / В. З. Панфилов. // Вопросы языкознания. – 1977.
38. Постоленко І. С. Види модальності в англійській мові / І. С. Постоленко // «Професійна комунікація: мова і культура»: збірник матеріалів III Всеукраїнського науково-практичного вебінар. – 2016.
39. Почепцов Г. Г. Прагматические аспекты изучения предложения и текста / Г. Г. Почепцов. – К. : КГПИИЯ, 1983. – 212 с.
40. Правдівцева Ю. С. Розкриття функцій модальності під час перекладу англійського тексту / Ю. С. Правдівцева // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філологічна». – 2014. – Випуск 45. – С. 308-310.
41. Ралдугіна К. О. Модальність як логіко-філософська та лінгвістична категорія / К. О. Ралдугіна // Вісник Запорізького національного університету. – Запоріжжя, 2008. – №1. – С. 156–161.
42. Савельєва Н. О. Про деякі особливості становлення модальних дієслів у ранньоновоанглійській мові / Н. О. Савельєва // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – №9. – С. 54–62.
43. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
44. Семантическая интеграция в синтагматике: Сб. научн. тр. – Рига: ДГУ, 1984. – С. 10-19.

45. Скибицька Н.В. Епістемічна модальність в англійській мові (діахронний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.04 – германські мови. / Н.В. Скибицька. – К. : Нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2004. – 21 с.
46. Сорощук Ю.В. Категорія модальності в сучасному англomовному авторському дискурсі (на матеріалі творів Дена Брауна та Ніколаса Спаркса) / Ю. В. Сорощук // Актуальні проблеми філології. – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Чернівці, 2016. – С. 90–92.
47. Супрун Л. В. Категорія модальності в загальномовній інтерпретації / Л. В. Супрун. // Лінгвістичні студії. – 2008. – №16. – С. 37–42.
48. Хлебникова И. Б. Сослагательное наклонение в современном английском языке / И. Б. Хлебникова. – Саранск, 1994. – 173 с.
49. Шведова Н. Ю. Русская грамматика / Н. Ю. Шведова. – М. : Наука, 1982. – 709 с.
50. Шершнева Н. Б. Семантика и прагматика деонтической модальности: функциональная характеристика в системе языка и текста: дис. канд. філол. наук: 10.02.19 / Н.Б. Шершнева. – Краснодар, 2000. – 23 с.
51. Яриновська А.А. Загальна характеристика основних засобів вираження майбутньої дії в ранньомовноанглійському періоді на матеріалі творчості Вільяма Шекспіра [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
<http://eprints.zu.edu.ua/21325/1/%D0%AF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>.
52. Ярцева В. Н. Лінгвістичний енциклопедичний словник / В. Н. Ярцева. – М.: Рад.енциклопедія, 1990. – 303 с.
53. Aijmer K. Conversational Routines in English: Convention and Creativity / Aijmer., 1996.
54. Shakespeare W. The Complete Works [Електронний ресурс] / Shakespeare – Режим доступу до ресурсу: <http://shakespeare.mit.edu/>.

55. Visser F. T. *A Historical Syntax of the English Language* / F. T. Visser : 4 v. – III Leiden : E. J. Brill, 1963. – 835 p.
56. Wischer I. *Will and Shall as Markers of Modality and / or Futurity in Middle English* / Ilse Wischer // *Folia Linguistica Historica. Acta Societatis Linguisticae Europaeae* / ed. H. H. Hock. – 2008. – Vol. 29, №1. – P. 125 – 143.